

Ομιλία κ. Φωκίωνα Καραβία
Διευθύνοντος Συμβούλου Eurobank

Στην εκδήλωση

Κλειστή Συνεδρίαση Γενικής Συνέλευσης ΣΕΤΕ

Electra Metropolis Hotel, Αίθουσα Magnolia

Πέμπτη 31 Μαΐου 2018

Αγαπητοί εταίροι μας επιχειρηματίες του ελληνικού τουρισμού,
Αγαπητά μέλη του ΣΕΤΕ,

Είναι ιδιαίτερη χαρά για μένα να βρίσκομαι για άλλη μια χρονιά στο βήμα της ετήσιας γενικής συνέλευσης του Συνδέσμου. Και η χαρά είναι ακόμη μεγαλύτερη γιατί μετά από μια χρονιά επιδόσεων χωρίς προηγούμενο για τον ελληνικό τουριστικό κλάδο, οι προβλέψεις είναι ότι φέτος θα ξεπεράσει κατά πολύ ακόμα και τον περσινό πήχη.

Πριν συνεχίσω, όμως, θα ήθελα να εκφράσω την θλίψη μας, και την δική μου προσωπικά, για την πρόσφατη απώλεια του Θόδωρου Βασιλάκη, ενός οραματιστή του ελληνικού τουρισμού σε εποχές που το όραμα έλειπε, ενός ανθρώπου που είχε το ταλέντο να βλέπει μπροστά και μαζί την δύναμη και την δημιουργικότητα να κάνει τις ιδέες του πράξη. Ο Θόδωρος Βασιλάκης αφήνει κάτι σπάνιο, ένα ξεκάθαρο προσωπικό στίγμα στο χώρο που υπηρέτησε. Αφήνει επίσης τα παιδιά του ικανούς συνεχιστές, άξιους να αναλάβουν αυτή την ξεχωριστή κληρονομιά.

Τώρα που βρισκόμαστε λίγους μήνες πριν από την έξοδο της χώρας από τα πολυετή προγράμματα προσαρμογής, είναι η στιγμή να κάνουμε ένα μικρό απολογισμό για το ποιοι ήταν εκείνοι οι παράγοντες που στήριξαν την Ελλάδα στην κορύφωση μιας χωρίς προηγούμενο οικονομικής δοκιμασίας.

Και δεν νομίζω ότι υπάρχει κανείς που σε έναν τέτοιο απολογισμό δεν θα έβαζε στην κορυφή της ιεράρχησης του τον τουρισμό. Οι αριθμοί είναι αποκαλυπτικοί. Η συμβολή, έμμεση και άμεση, του τουριστικού κλάδου στο ελληνικό ΑΕΠ αυξάνεται σταθερά από το 2009. Σύμφωνα με τα στοιχεία του World Travel & Tourism Council:

- Η συνολική συνεισφορά του αυξήθηκε από 16,7% το 2009 σε 19,7% το 2017 και αναμένεται να φτάσει το 22,7% το 2028.
- Η συνεισφορά του στην απασχόληση ανήλθε από 20,8% το 2009 σε 24,8% το 2017 και αναμένεται να φτάσει το 28,5% το 2028.
- Και τέλος η συμβολή του στις συνολικές εξαγωγές ανέβηκε από 25,5% το 2009 σε 28,4% το 2017 και αναμένεται να φτάσει το 28,9% το 2028.

Και η δυναμική διατηρείται.

Πρόσφατα συντάξαμε με τον επικεφαλής οικονομολόγο της Eurobank Τάσο Αναστασάτο μια ειδική μελέτη στην οποία παρουσιάσαμε αναλυτικά τις δυνατότητες, το δυναμικό και τις προοπτικές τριών συγκεκριμένων κλάδων στην προσέλκυση των αναγκαίων μεγάλης κλίμακας ξένων επενδύσεων που θα χρειαστεί η χώρα βγαίνοντας από τα προγράμματα προσαρμογής για να πετύχει τους φιλόδοξους στόχους που έχουν τεθεί. Η μελέτη αυτή αφορούσε την ενέργεια, τα logistics, και ασφαλώς τον τουρισμό, ποσοτικοποιώντας για πρώτη φορά απ' όσο γνωρίζουμε την δυνητική συμβολή του στο μελλοντικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν. Στο πλαίσιο αυτό μελετήσαμε συγκεκριμένα μεγάλα έργα υποδομής που βρίσκονται σε εξέλιξη ή στο στάδιο του σχεδιασμού. Αναφέρω ενδεικτικά το αεροδρόμιο στο Καστέλι της Κρήτης, το βόρειο οδικό άξονα του νησιού, τα σχέδια ανάπτυξης στην Κασσιόπη της Κέρκυρας, στην Αφάντου της Ρόδου, μεγάλες ξενοδοχειακές επενδύσεις όπως τα Ikos Resort και το Costa Ναυαρίνο, μείζονος σημασίας ανακαινίσεις ξενοδοχειακών μονάδων, όπως το Athens Ledra, το Αστήρ Παλλάς και το Athens Hilton, την μετακίνηση του καζίνο της Πάρνηθας, ασφαλώς το μεγάλο έργο του Ελληνικού που φαίνεται να κάνει κάποια βήματα προς τα εμπρός, αλλά όχι ακόμη με τους ρυθμούς που θα θέλαμε, και πολλά ακόμη. Ειδική αναφορά κάναμε στις αναπτυξιακές δυνατότητες της λεγόμενης αθηναϊκής Ριβιέρας, που μπορεί να αναδείξει την Αττική σε μείζον

περιφερειακό τουριστικό κέντρο, αλλά και στα αναγκαία έργα υποδομής που απαιτούνται για να υπάρξει μια τέτοια εξέλιξη.

Έχω υποστηρίξει σε προηγούμενες γενικές συνελεύσεις του ΣΕΤΕ ότι η Eurobank είναι η τράπεζα του ελληνικού τουρισμού. Νομίζω ότι ιδιαίτερα την χρονιά που πέρασε η δέσμευσή μας αποδείχτηκε στην πράξη. Ο τουριστικός κλάδος αποτελεί επιχειρηματική επιλογή προτεραιότητας για την Τράπεζα μας. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά το 2017 εκταμιεύθηκαν δάνεια για ξενοδοχεία ύψους €240εκατ, ενώ το 2018 έχουν εκταμιευθεί ή βρίσκονται προς υλοποίηση δάνεια ύψους €310εκατ. Στα οποία πρέπει να προστεθούν άλλα €87εκατ. χορηγήσεων προς 1,000 μικρομεσαίους πελάτες, πάντοτε στον ξενοδοχειακό τομέα. Επιπλέον, τα €130εκατ. έφτασε η δανειοδότηση σε όλο το επιχειρηματικό δίκτυο που υποστηρίζει την τουριστική υποδομή της χώρας.

Εκτός όμως από τη χρηματοδότηση, εκτός από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχουμε στις επιχειρήσεις του τουρισμού, έχει ιδιαίτερη σημασία ο τρόπος που χειριζόμαστε το μεγάλο θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχει κληροδοτήσει η κρίση στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Ο τουριστικός κλάδος βρίσκεται στην εμπροσθοφυλακή αυτής της διαδικασίας, εκτός των άλλων επειδή σε όλη τη διάρκεια της κρίσης αλλά και κατεξοχήν τώρα που διαφαίνεται μια αναπτυξιακή διέξοδος, συγκεντρώνει το ενδιαφέρον διεθνών επενδυτών. Με μια σειρά από αναδιαρθρώσεις σημαντικών, αλλά προβληματικών, τουριστικών επιχειρήσεων, η Eurobank τολμώ να πω έθεσε το πρότυπο και τις προδιαγραφές για το πώς μια τέτοια διαδικασία μπορεί να αποβεί σε όφελος των εμπλεκόμενων πλευρών, στο μετρό του δυνατού για την καθεμία, αλλά και για τις τοπικές κοινωνίες και την ελληνική οικονομία στο σύνολό της. Χαρακτηριστικά παραδείγματα όπως το Lakitira, με πλήρη εξόφληση όλων των δανειστών, το Kipriotis, ή το μικρότερο Mistral και αρκετά άλλα

δείχνουν ότι η αναγκαστικά δύσκολη και από τη φύση της δυσάρεστη διαδικασία της αναδιάρθρωσης μπορεί να γίνει με διαφάνεια, χωρίς να ανασταλεί η λειτουργία της επιχείρησης, με την εξεύρεση κατάλληλων επενδυτών και την δέσμευσή τους για αναβάθμιση του προϊόντος, και, τέλος, με διατήρηση ή και με αύξηση των θέσεων εργασίας.

Παράλληλα, έχουμε προχωρήσει ή προχωράμε στην πώληση όλων των μεγάλων ξενοδοχείων που ήταν στο ενεργητικό μας (Καψής Ρόδος, King George, το ΟΛΥΜΠΟΣ-ΝΑΟΥΣΑ, στη Θεσ/νίκη, Πρέβεζα Beach, το Ηλιος στην Αθηνών-Σουνίου).

Περαιτέρω έχουμε ρυθμίσει επιτυχώς δάνεια ύψους €300 εκ., με αποτέλεσμα ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του τουριστικού κλάδου στη Eurobank, να αναμένεται να υποχωρήσει από το 40% στο τέλος του 2015, περίπου στο 27% εντός του έτους, μείωση σημαντικά υψηλότερη από ότι αυτή για το σύνολο των ΝΡΕs. Επιβεβαιώνοντας στην πράξη ότι ο συνδυασμός τολμηρών λύσεων αντιμετώπισης των ΝΡΕs μαζί με την ανάπτυξη σε κλάδους της οικονομίας αποτελεί καταλυτικό παράγοντα και για την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Κλείνοντας, να επαναλάβω τη δέσμευσή μας, ότι η Eurobank είναι η τράπεζα του ελληνικού τουρισμού στην πράξη. Αυτή είναι η επιλογή μας με κριτήριο τις προοπτικές του κλάδου και την μέχρι τώρα συνεργασία μας. Είμαι βέβαιος ότι τα επόμενα χρόνια θα αποδείξουν και την ορθότητα της επιλογής της ένωσης των δυνάμεών μας και το μεγάλο εύρος ανάπτυξης αυτής της συνεργασίας.